

Privilegiepromenad

<http://vardegrunden.se/lektionsbank/privilegiepromenad/>

Introduktion

Den här lektionen handlar om vårt handlingsutrymme och våra möjligheter att exempelvis visa oss offentligt med den vi är ihop med, kunna utbilda oss till det vi vill och få det jobb som vi drömmer. Möjligheterna varierar mycket beroende på faktorer som hudfärg, etnicitet, sexualitet, klasstillhörighet, kön och funktionsförmåga. Personer som passar in på normen får privilegier medan de som inte passar in på normen diskrimineras och begränsas. Lektionen är indelad i följande steg:

- Diskriminering
- Privilegiepromenad
- Exit ticket
- Ett inkluderande klassrum

Mål

- Skapa förståelse för hur olika faktorer som kön, hudfärg, sexualitet och religionstillhörighet påverkar våra val, möjligheter och vår livskvalitet.
- Öka tolerans och förståelse för personer som inte tillhör normen.

Kom igång

För att komma igång med lektionen kan det vara intressant och givande att diskutera en aktuell nyhet kopplad till det tema ni ska arbeta med.

Välj en artikel på temat ”Social hållbarhet” under nyhetstips och arbeta med de tillhörande frågorna.

[Klicka här för att ta dig till aktuella nyhetstips](#)

Förberedelser

Så här genomför ni privilegiepromenaden

- Genomför gärna övningen utomhus där det finns gott om plats.
- Fördela roller till eleverna (se nedan).

- Eleverna ställer upp sig på en linje.
- Läs upp påståenden för eleverna (se nedan).
- De elever som hör ett påstående som stämmer med rollen flyttar sig cirka en halv meter framåt.
- När alla påståenden är upplästa ber du eleverna att stanna kvar där de är. Låt dem berätta om sina roller och reflektera över varför de hamnat just där.
- Övningen visualiserar vad som ofta sker i verkligheten. De som hamnat långt bak kommer att se de andra framför sig och tydligt se deras privilegier.

Roller att fördela till eleverna

Skriv ut rollkortet nedan i förväg och välj ut de roller du tror passar gruppen.

Påståenden att läsa upp för eleverna

- Jag behöver inte snåla med pengar i slutet av månaden.
- Jag kan gå hand i hand på stan med den jag älskar utan att få konstiga blickar.
- Jag kommer in i en byggnad utan problem, även om det är trappor upp till dörren.
- Jag kan köpa hudfärgade plåster som liknar min hudfärg.
- Jag har mer frihet än mina syskon tack vare mitt kön.
- Mina högtider är lediga dagar i en svensk kalender.
- Ingen har frågat mig om jag är tjej eller kille.
- Jag är inte orolig för min framtid.
- Min jobbansökan har aldrig blivit bortsorterad för att arbetsgivaren tycker att jag har ett konstigt namn.
- Jag får välja helt själv om och med vem jag vill gifta mig med.
- Jag känner att mitt språk, min religion och min kultur accepteras i samhället som jag lever i.
- Jag är inte rädd för att stoppas av polisen.
- Ingen har sagt något negativt till mig om min sexuella läggning.
- Jag har aldrig varit orolig för att min lön är lägre än mina kollegors bara på grund av mitt kön.
- Jag kan gå till en simhall utan att behöva tänka på vilket omklädningsrum jag ska använda.
- Jag kan välja att arbeta med vad jag vill.
- Jag har aldrig varit med om att folk har tittat konstigt på mig när jag går på stan.
- Ingen har frågat mig om vilket land jag kommer ifrån.
- Jag har inte haft några ekonomiska svårigheter.
- Jag har ett EU-pass.
- Jag kan besöka myndigheter utan att ha med en tolk.
- Varje dag kan jag läsa i tidningen om framgångsrika människor med samma hudfärg som jag själv.
- Jag behöver inte leta extrapriser när jag handlar mat.
- Ingen reagerar om jag struntar i att sminka mig en hel vecka.
- Jag känner mig sällan rädd när jag är ute på stan på kvällarna.
- Det är lätt att få tag på samhällsinformation på mitt modersmål.
- Jag är inte rädd för att gå igenom en mörk park på natten.
- Jag har aldrig behövt berätta för mina släktingar vilken sexuell läggning jag har.

Om - Diskriminering

Börja med att gå igenom de sju diskrimineringsgrunderna på do.se (lättläst),

Tildelning av roller

Övningen inleds sedan med att ni tilldelas olika roller som finns i lärarhandledningen. Tänk igenom din roll och fundera en stund över följande:

- Vilket kön har jag?
- Vilken sexuell läggning har jag?
- Hur bor jag? Med vem eller vilka?
- Vad har jag för bakgrund? Vilka språkkunskaper har jag?
- Vad gör jag på dagarna?

För - Privilegiepromenad

Instruktioner

- Samlas utomhus på en lämplig plats, till exempel en fotbollsplan
- Placera er på en linje bredvid varandra.
- Läraren läser upp olika påståenden som finns i "Förberedelser".
- Varje gång ett påstående stämmer med din roll ska du flytta dig cirka en halvmeter framåt. Om det läraren läser upp inte stämmer ska du stanna kvar.
- När läraren har läst alla påståenden stannar du kvar där du är. Du kommer att få berätta om din roll för de andra i klassen och ni får reflektera tillsammans varför du hamnat just där.

Återsamlas i klassrummet för avslutande diskussion

- Hur kändes det att flytta sig framåt?
- Hur kändes det att stanna kvar?
- Vilka grupper eller personer hade fler privilegier än andra? Varför?
- Vad kan göras för att motarbeta ojämlikhet och diskriminering?
- Hur är påståendena relaterade till normer?
- Vad tolkade du in i din roll som inte fanns angivet på rollkortet (exempelvis kön, sexualitet och språkkunskaper)?

Exit ticket

- Vad är diskriminering?
- Vad är en norm?

Genom - Ett inkluderande klassrum?

Frågorna nedan hjälper er att belysa arbetet med normer och inkludering i klassrummet. Frågorna kan användas för diskussioner i arbetslag och ämneslag på skolan. Arbeta gärna tillsammans med eleverna för att öka elevinflytande och samtidigt hitta nya strukturer för hur vardagen i skolan ska formaras.

- Finns det normer i vårt klassrum? Hur ser den normen ut?
- Hur påverkas vårt klassrum av normer som finns utanför klassrummet?
- Hur ska vi göra för att alla ska komma till tals i klassrummet?
- Hur gör vi för att skapa ett inkluderande klassrum?

Koppling till kursplaner

Grundskola årskurs 7-9

Samhällskunskap – centralt innehåll

Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Etiska och demokratiska dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter.

Religionskunskap – centralt innehåll

Vardagliga moraliska dilemman. Analys och argumentation utifrån etiska modeller, till exempel konsekvens- och pliktetik.

Koppling till Läroplanens första del

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling.

Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Det sätt på vilket flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan, och de krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan har ett ansvar för att motverka traditionella könsmonster. Den ska därför ge utrymme för eleverna att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.